

Suomen valtiovierailut - diplomatiaa ja ulkopolitiikkaa -juhlarahan suunnittelukilpailu

Valtiovarainministeriön asettama juhlarahalautakunta järjestää suunnittelukilpailun *Suomen valtiovierailut - diplomatiaa ja ulkopoliittikkaa* -juhlarahan taiteellisen suunnittelun toteutuksesta. Aiheesta lyödään nimellisarvoltaan 100 euron kultainen juhlaraha vuonna 2025. Juhlaraha-aiheella halutaan nostaa esille valtiovierailuiden tärkeää tehtävää diplomatian ja ulkopoliittikan edistäjänä.

Suomen valtiovierailut

Valtiovierailuilla on aina ollut tärkeä merkitys valtioiden välisessä diplomaattisessa kanssakäymisessä ja ulkopoliittikan hoidossa. Aikaisempina vuosisatoina niiden yhteydessä solmittiin usein avioliittoja kuningashuoneiden välillä, mikä saattoi johtaa jopa sotilasliittoihin ja kauaskantoisiin päätöksiin suurvaltapolitiikassa. Ja riippumatta siitä, mihin nämä valtiovierailut johtivat, niiden symbolinen painoarvo oli merkittävä valtioille ja valtionjohtajille, sillä ne korostivat kouriintuntuvasti molempien osapuolten hyvää tahtoa ja pyrkimyksiä vahvistaa keskinäisiä suhteitaan.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen, jolloin syntyi Eurooppaan monta uutta kansallisvaltiota, jotka olivat hallitusmuodoiltaan pääosin tasavaltoja, valtiovierailut saivat osittain uuden ilmeen. Valtionjohtajat olivat niissä tapauksissa demokraattisesti valittuja, mikä tietenkin hieman vähensi valtiovierailujen loistoa ja historiallista koreografiaa. Monista perinteistä, kuten valtiojohtajien juhlallisista vastaanotoista, yhteisistä julkisista esiintymisistä ja vierailujen yhteydessä järjestetyistä päivällisistä ja kulttuuritapahtumista on silti pidetty kiinni. Tämä ilmeni jo Gustaf Mannerheimin toimiessa Suomen valtionhoitajana ja tehdessään helmikuussa 1919 valtiovierailun Tukholmaan, jonka järjestelyt seurasivat pitkälti vanhaa kuninkaallista kaavaa.

Näin tapahtui myös tasavaltaisessa Suomessa, joka sai ensimmäisen valtiovierailunsa toukokuussa 1922, jolloin presidentti K.J. Ståhlberg toimi isäntänä valtionjohtaja Konstantin Pätsin päivän pituisella valtiovierailulla Helsinkiin. Kolme vuotta myöhemmin, toukokuussa 1925 Ståhlbergin vastavalittu seuraaja Lauri Relander teki Suomen tasavallan ensimmäisen ulkomaihin suuntautuneen valtiovierailun Viroon. Relander teki myös muita valtiovierailuja ja toimi useampaan otteeseen niiden isäntänä presidenttikaudellaan, mikä loi perinteitä ja käytäntöjä, joita edelleen sovelletaan Suomen valtiovierailuilla.

Kahtena seuraavana vuosikymmenenä valtiovierailulle jäi vähemmän sijaa kiristyvien suurvaltakiistojen, toisen maailmansodan ja siitä syntyneiden ongelmien vuoksi. Paasikiven ja Kekkonen presidenttikausina valtiovierailut nousivat sitä vastoin uuteen kukoistukseen, ja siitä lähtien ne ovat olleet aivan olennainen osa presidenttiemme julkista diplomatiaa ja ulkopoliittikkaa.

Suomen valtiovierailujen joukossa ovat luonnollisista syistä olleet keskeisiä naapurimaihimme suuntautuneet matkat ja näiden valtiojohtajien käynnit Suomessa, toisen maailmansodan jälkeen eritoten Ruotsin kuninkaiden ja Neuvostoliiton pääsihteereiden ja myöhemmin Venäjän presidenttien valtiovierailut. Näistä tunnetuimmat lienevät Kustaa VI Adolfin (1952) ja pääsihteeri Mihail Gorbatšovin (1989) Suomeen suuntautuneet valtiovierailut, jotka molemmat olivat tavallaan symbolisia käännekohtia maittemme välisissä suhteissa.

Suomen ulkopolitiikan maailmanlaajuisessa kokonaiskuvassa arvioiden ulkomaille suuntautuneista valtiovierailuistamme tärkeimmät tehtiin pitkään Moskovaan ja Washington DC:hin, mutta Suomen liityttyä EU:hun ja kytkeytyessä yhä tiiviimmin maailmantalouteen myös Keski-Euroopan ja Aasian suuret talousmahdit ovat tulleet tärkeiksi kohdemaiksi. Niiden yhteydessä Suomen presidenteille on tarjoutunut erinomaisia mahdollisuuksia kertoa ytimekkäästi maamme ulko- ja turvallisuuspoliittisesta linjasta kansainväliselle medialle ja samalla avata ovia vientiteollisuudellemme ja kulttuuriyhteistyöllemme.

Näillä kannanotoillaan ja esiintymisillään presidenttimme ovat kukin omalla tavallaan edustaneet kansakuntamme ja kulttuurimme arvoja, periaatteita ja tavoitteita, mikä lieneekin valtiovierailujen tärkein tehtävä.

Lähde: Helsingin yliopiston Historian professori Henrik Meinanderin kirjoittamaa asiantuntijalausuntoa juhlarahalautakunnalle.

Juhlaraha

Juhlarahat ovat keräilyesineitä, jotka välittävät suomalaiselle yhteiskunnalle ja valtiolle tärkeitä arvoja. Juhlarahojen aiheiden tulee pääsääntöisesti kattaa laajempia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia, vaikka kyse olisikin yksittäisten henkilöiden, tapahtumien tai ilmiöiden muistamisesta. Suomessa on lyöty ja laskettu liikkeeseen juhlarahoja vuodesta 1951 lähtien, jolloin julkaistiin Helsingin olympiakisojen juhlaraha.

Jokaisesta suomalaisesta juhlarahasta julkaistaan asetus. Asetuksen myötä juhlarahat saavat virallisen asemansa ja nimellisarvonsa, mikä tekee kaikista juhlarahoista laillisia maksuvälineitä Suomessa.

Juhlarahojen myyntihinnat ovat yleensä korkeampia kuin niiden nimellisarvot. Vaikka juhlarahat ovat laillisia maksuvälineitä, ne eivät ole käyttörahoja eikä niitä siten ole tarkoitettu käytettäväksi maksuliikenteessä.

SUUNNITTELUKILPAILUN SÄÄNNÖT

Kilpailussa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä, jotka pohjautuvat soveltuvin osin Suomen Taiteilijaseuran kuvataidekilpailujen sääntöihin. Mahdollisissa ristiriitatilanteissa noudatetaan tässä asiakirjassa mainittuja suunnittelukilpailun sääntöjä.

Tämä kilpailuohjelma julkaistaan 12.03.2024 ja kilpailuohjelma on nähtävillä Suomen Taiteilijaseuran internetsivuilla.

Kilpailuohjelma on hyväksytty Suomen Taiteilijaseurassa 12.02.2024.

1. OSALLISTUJAT

Suunnittelukilpailuun voivat osallistua kaikki Suomessa asuvat henkilöt ja ulkomailla asuvat Suomen kansalaiset.

2. JUHLARAHAN KUVAUS

Juhlaraha on nimellisarvoltaan 100 euroa, ja se lyödään Au917 kultaseoksesta. Rahan halkaisija on 22 mm, siinä on kulutusreuna ja sileä ulkoreuna.

3. KILPAILUTYÖT

Malli

Kilpailuehdotuksiin tulee sisältyä huolellisesti viimeistellyt mallit rahan kummastakin puolesta erikseen. Mallien tulee olla tehty kestävästä ja mattapintaisesta materiaalista, sekä väriltään valkoisia (esim. kipsi tai muovi). Sivulla 8 esitetään rahan mallille asetettavat tekniset vaatimukset, ja sivulla 9 on kuvattuna mallin mitat. Juhlarahalautakunta suosittelee, että kilpailijat toimittavat lyhyen tiivistetyn kirjallisen selityksen designin kuva-aiheesta.

Vaihtoehtoisesti mallit voidaan toteuttaa 3D-tulosteina. Tällöin kilpailijan tulee liittää ehdotukseensa sähköinen tiedosto 3D-malleista (1:1 3D STL- tai 1:1 3D VND-tiedostomuotoisen kuvan 3D-malli) fyysisten 3D-mallien lisäksi. Kilpailijan tulee poistaa kaikki mahdolliset tekijätiedot tiedostoista. Tiedostoja voidaan hyödyntää kohdassa 5. MUUT EHDOT JA TEKIJÄNOIKEUDET edellytettävässä juhlarahan viimeistelyssä.

Kilpailijat voivat halutessaan toimittaa myös 1:1 vektorigrafiikkakuvan juhlarahan kuva-aiheesta.

Ääriivakuva

Kilpailijoiden tulee lisäksi laatia virallista asetusta varten mustavalkoinen ja selkeä ääriivakuva (ns. viivapiirroskuva, ”asetuskuva”) tietokoneella tai mustalla kynällä (kärki n. 0,5 mm) rahan molemmista puolesta siten, että ne ovat rinnakkain samalla A4kokoisella valkoisella paperiarkilla. Rahan halkaisijan tulee ääriivakuvassa olla 12 cm. Arvomerkinnän ”100 €” sisältävän puolen tulee olla arkin oikealla puolella. Ääriivakuvasta tulee käydä ilmi kaikki oleelliset elementit ja yksityiskohdat teksteineen ilman varjostuksia.

Sivulla 9 on esimerkki ääriivakuvasta. Ääriivakuva ei vaikuta kilpailutyön arvosteluun.

Rahassa on oltava seuraavat yksityiskohdat:

- vuosiluku ”2025”
- arvomerkintä ”100 €”
- teksti ”SUOMI FINLAND”
- juhlarahan mallissa halkaisijaltaan 12 mm kokoinen ympyrä rahan lyöjän logoa varten
- taiteilijan sukunimen alkukirjain, jonka mallissa tulee olla ”A”

Suunnittelija voi halutessaan sisällyttää ehdotukseensa tekstit ”SUOMEN VALTIOVIERAILUT” ja ”FINLANDS STATS BESÖK” kirjoitettuna. Tekstin tulee olla sekä suomeksi että ruotsiksi.

Halutessaan suunnittelija voi hyödyntää muita tekstejä rahan kuva-aiheessa. Kaikki juhlarahassa esiintyvät tekstit tulee olla sekä suomeksi että ruotsiksi. Suunnittelijan tulee ottaa huomioon juhlarahan pieni kuvapinta kuva-aiheen ja tekstien suunnittelussa.

Euroopan unionin neuvoston päätösten (Collector coins – Council conclusions 5.XI.2002) mukaisesti juhlarahoissa ei saa käyttää kuvia, jotka ovat samankaltaisia kuin euromääräisissä käyttörahoissa.

Mikäli juhlarahan kuva-aiheena on ihmishahmo, tulisi tämän kuvata ihmisyyttä pikemmin kuin tunnistettavaa yksilöä. Juhlarahoissa ei tulisi käyttää kuva-aiheena tunnistettavia henkilöitä, ellei juhlarahan aihe nimenomaisesti liity tiettyyn henkilöön.

Vaikka juhlarahojen aiheet useimmiten juontavat historiasta, juhlarahat ovat oman aikansa tuotteita. Teosten tulee olla tekijänsä itsenäisiä taideteoksia.

Juhlarahan suunnittelukilpailun osallistujilta toivotaan taiteellisia, aiheen- ja ajanmukaisia sekä toteutuskelpoisia kilpailuehdotuksia.

Numerointi:

Rahasta voidaan numeroida 500 ensimmäistä kolikkoa (esim. ”004/500”). Suunnittelijan tulee ottaa huomioon tämä mahdollisuus designissa.

4. KILPILUEHDOTUSTEN NIMEÄMINEN JA YHTEYSTIEDOT

Kilpailuehdotukset on varustettava nimimerkillä ja mukaan on liitettävä samalla tunnuksella varustettu suljettu kirjekuori, joka sisältää tekijän yhteystiedot (nimi, osoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite).

5. MUUT SÄÄNNÖT JA TEKIJÄNOIKEUDET

Kilpailuehdotukset tai niiden osat eivät saa olla aikaisemmin julkistettuja. Jos kilpailuehdotuksessa tai sen osassa käytetään aiheena tekijänoikeudenalaisia teoksia tai niiden osia, tulee kilpailuehdotukseen liittää selvitys käytettyjen teosten tai niiden osien alkuperästä sekä yksityiskohtainen todistus siitä, että teosten tai niiden osien käytöstä on kirjallinen lupa niin, että se mahdollistaa tähän kilpailuun osallistumisen sekä immateriaalioikeuksien luovutuksen liitteenä olevan sopimuksen, ”Sopimus juhla- ja erikoisrahojen tekijänoikeuksien luovuttamisesta”, mukaisesti. Ehdotukseen tulisi myös liittää kaikki suunnitteluprosessissa käytetyt valokuvat, jotka esittävät henkilöitä, sekä selvitys näiden valokuvien alkuperästä. Kilpailuehdotuksen tekijä vastaa itse mahdollisista tekijänoikeusmaksuista.

Se tekijä, jonka ehdotus valitaan toteutettavaksi, sitoutuu samalla viimeistelemään mallit rahan lyöntivaatimusten mukaisiksi sekä luovuttamaan mallit ja ehdotukseen liittyvät taloudelliset tekijänoikeudet valtiolle. Suunnittelija solmii erillisen, liitteen 1 mukaisen, sopimuksen valtiovarainministeriön kanssa taloudellisten tekijänoikeuksien siirtymisestä valtiolle. Teoksen moraaliset oikeudet säilyvät taiteilijalla. Toteutettavan kuva-aiheen suunnittelija sitoutuu myös toimittamaan valtiovarainministeriölle lopullisen version asetuskuvasta, joka vastaa lyötävän juhlarahan kuva-aihetta. Toteutettavan kuva-aiheen pohjalta valmistetaan mahdollisesti myös kahden euron erikoisraha vuonna 2025. Muut kilpailijat säilyttävät oikeutensa ehdotuksiinsa, mutta palkitut kilpailijat luovuttavat mallit juhlarahalautakunnalle ilman eri korvausta.

Osallistuessaan kilpailuun osallistuja samalla hyväksyy tämän kilpailuohjelman säännöt.

6. PALKINNOT

Kilpailussa jaetaan seuraavat palkinnot:

- Ensimmäinen palkinto, toteutettava työ: 8 000 euroa
- Toinen palkinto: 3 000 euroa
- Kolmas palkinto: 2 000 euroa

Palkintolautakunta voi yksimielisellä päätöksellään jakaa palkintosumman toisinkin. Palkinto ei ole palkinnon saajalle palkkaa, vaan muuta veronalaista ansiotuloa.¹

1. Palkinnosta ei peritä mitään sosiaalivakuutusmaksuja eikä pidätetä ennakonpidätystä palkintoa maksettaessa. Palkinnon maksaja ilmoittaa tiedon palkinnosta Tulorekisteriin. Palkinnon saaja ilmoittaa veroilmoitusta antaessaan saadun palkinnon muissa ansiotuloissa ja maksaa palkinnosta verot.

Mikäli suunnittelija ei täytä kohdan 5. MUUT SÄÄNNÖT JA TEKIJÄNOIKEUDET velvoitteita tai suunniteltu työ tämän kilpailun sääntöjä juhlarahalautakunta voi periä palkintosumman takaisin ja päättää toteutettavasta työstä erikseen.

7. KILPAILUAIKA

Kilpailuaika päättyy perjantaina 31.05.2024 klo 18:00, johon mennessä kilpailuehdotukset on toimitettava Ateneumin taidemuseoon Kaivokatu 2, 00100 Helsinki. Työt voi toimittaa joko postitse tai tuoda Ateneumin turvavalvomoon, sisäänkäynti tapahtuu rakennuksen C-ovesta. Kilpailuehdotuksia otetaan vastaan arkipäivisin klo 8:00-18:00.

Ehdotukset tulee toimittaa Ateneumin taidemuseolle hyvin suljetuissa paketeissa, ja olla osoitettuna kilpailusihteerille Lene Wahlstenille, Ateneumin taidemuseo.

8. KILPAILUN TUOMARISTO

Palkintolautakunnan muodostavat seuraavat henkilöt:

– Juhlarahalautakunta:

- Timo Huusko, intendentti, Ateneumin taidemuseo (pj)
- Juha Halonen, budjettineuvos, valtiovarainministeriö (varapj)
- Heli Snellman, toimistopäällikkö, Suomen Pankki
- Henrika Tandefelt, FT, dosentti, Helsingin yliopisto
- Pirjo Sanaksenaho, TkT, professori, Aalto-yliopisto
- Tuomas Sukselainen, VTT

– Tapio Kettunen, kuvanveistäjä, Suomen Taiteilijaseuran nimeämä edustaja

Palkintolautakunta käyttää juhlarahan toimittajan (rahan lyöjä) edustajaa ja/tai erillistä asiantuntijaa rahan toteutettavuuden teknisenä asiantuntijana.

Palkintolautakunnan sihteerinä toimii Lene Wahlsten Ateneumin taidemuseosta.

Kilpailutöiden arvostelussa kiinnitetään huomiota ehdotuksen taiteellisuuteen, aiheen- ja ajanmukaisuuteen sekä toteutuskelpoisuuteen.

9. TULOSTEN JULKISTAMINEN

Tulos annetaan tiedoksi palkittujen ehdotusten tekijöille henkilökohtaisesti. Kilpailutuloksista tiedotetaan julkinentaide.fi -sivustolla. (<https://www.julkinentaide.fi/>).

Kilpailu ratkeaa 01.07.2024 mennessä.

10. KILPAILUTÖIDEN PALAUTUS

Palkitsematta jääneitä kilpailutöitä säilytetään 2 kk kilpailun päättymisestä, jonka jälkeen ne automaattisesti hävitetään, mikäli kilpailijat eivät ole niitä noutaneet Ateneumin taidemuseosta. Kilpailuehdotusten noutamisesta tulee sopia kilpailun päättymisen jälkeen etukäteen juhlarahalautakunnan sihteerin Lene Wahlstenin kanssa.

Palkitut kilpailutyöt siirtyvät valtiovarainministeriön omistukseen. Palkitut kilpailutyöt säilytetään juhlarahalautakunnan arkistossa kilpailun päättymisen jälkeen.

11. LISÄTIEDOT

Lisätietoja kilpailun käytännön asioista antaa kilpailusihteeri,
Lene Wahlsten, lene.wahlsten@ateneum.fi, puh. 050-5150834

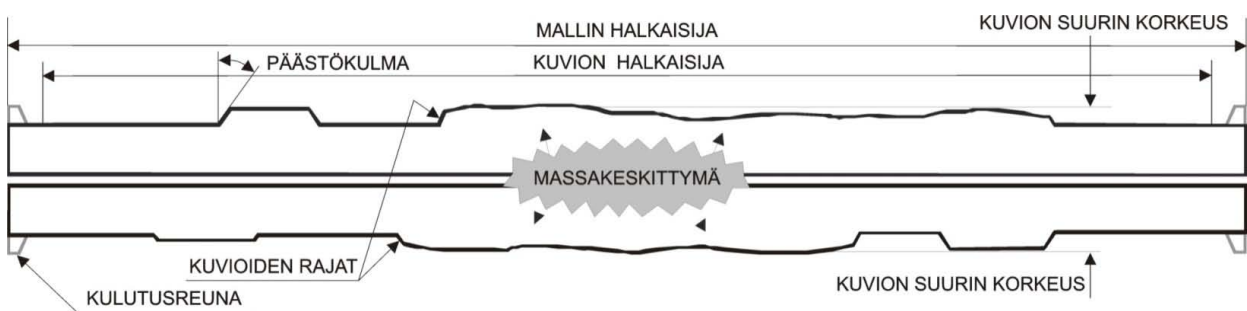
Kilpailuohjelmaa tai -ehdotuksia koskevia lisäkysymyksiä voi esittää kilpailun välityshenkilölle,
Suomen Taiteilijaseuran kilpailuasiantuntija, Viivi Kuosa, viivi.kuosa@artists.fi,
puh. 040-589 9548

Kysymykset on esitettävää 14.04.2024 mennessä. Saapuneet kysymykset vastauksineen ovat kaikkien nähtävillä 26.04.2024 mennessä internet-osoitteessa <https://www.artists.fi/fi/ajankohtaista/ilmoitustaulu#taidekilpailut>.

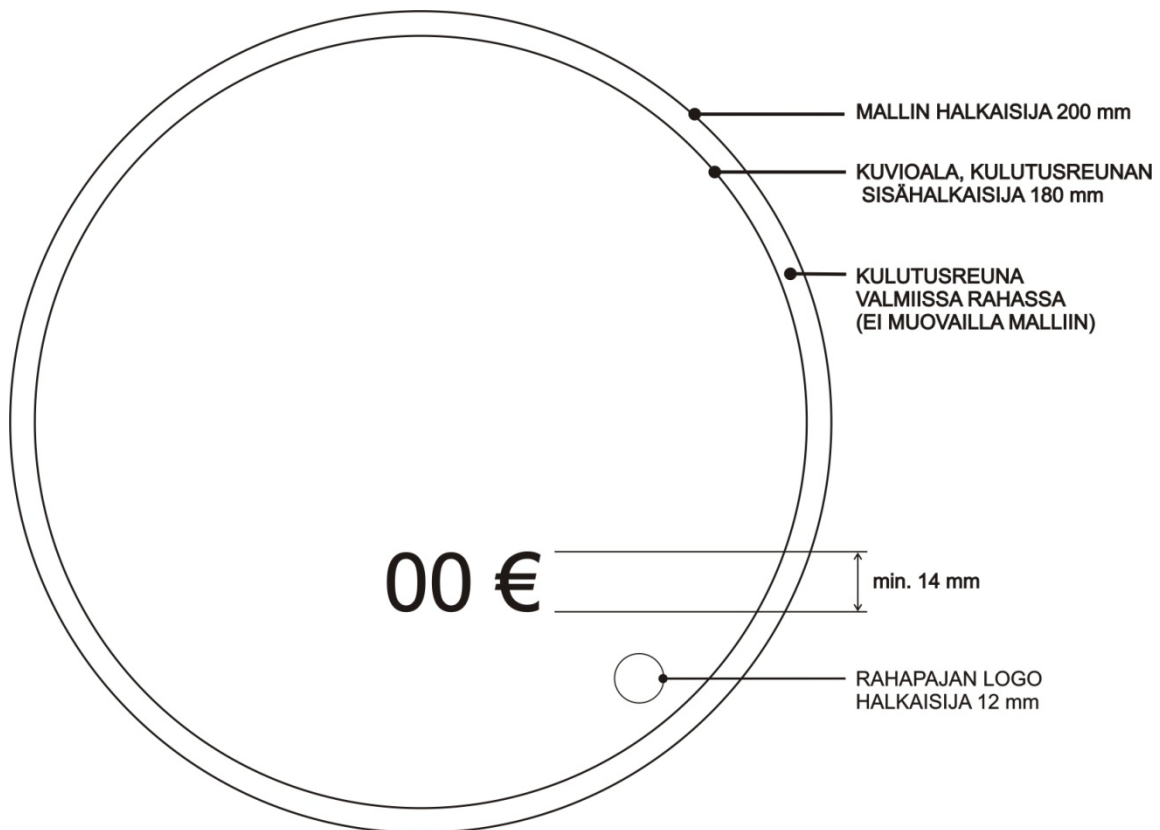
Juhlarahan mallin tekniset vaatimukset

1. Malli tehdään kestävästä ja mattapintaisesta materiaalista ja sen tulee olla väriltään valkoinen (esim. kipsi tai muovi).
2. Mallin halkaisija on n. 200 mm.
3. Rahan kuvio tulee sommitella mallin sisäpuolelle, jonka halkaisija on n. 180 mm.
4. Malliin ei saa tehdä kynällä merkintöjä.
5. Kuvion suurin korkeus peruspinnasta on 2,5 mm. Ohuiden kohtien (köydet tms.) korkeus saa kuitenkin olla enintään 0,2 kertaa kuvion leveys peruspinnasta.
6. Molemminpuolista korkeaa kuviota tulisi välttää (katso piirroksessa kohta "Massakeskittyä").
7. Päästökulma on vähintään 25 astetta pystysuorasta.
8. Arvomerkinnän numeroiden ja merkkien korkeuden tulee olla vähintään 14 mm.
9. Kuvioiden rajojen tulee olla selvät.
10. Malliin voi halutessaan tehdä kulutusreunan.

Alla olevassa kuvassa mallit on esitetty "selät vastakkain", jotta kuvioiden sijainti rahassa olisi havainnollinen.

3D-mallin mitat

Mallin ääriiviokuva

Esimerkki: Hella Wuolijoki ja tasa-arvo -juhlaraha, julkaisuvuosi 2011, nimellisarvo 10 euroa. Suunnittelija: Petri Neuvonen.

LIITE 1. SOPIMUS JUHLA- JA ERIKOISRAHOJEN TEKIJÄNOIKEUKSIEN LUOVUTUKSESTA

1. SOPIJAPUOLET

1. Suomen valtio, edustajanaan valtiovarainministeriö

2. Tekijä: (jäljempänä tekijä)

2. SOPIMUKSEN KOHDE

Teoksen nimi: (jäljempänä teos)

3. LUOVUTETTAVAT OIKEUDET

Tekijä luovuttaa tällä sopimuksella Suomen valtiolle kaikki taloudelliset tekijänoikeudet teokseen, ml tekijänoikeuslain (404/1961) 49 a §:n mukaiset oikeudet valokuvaan. Tämä sisältää tekijänoikeuslaissa tarkoitetun yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta muuttamattomana tai muutettuna 1) valmistamalla sen perusteella juhla- ja /tai erikoisrahoja ja levittämällä ne yleisön keskuuteen sekä 2) valmistamalla teoksesta muulla tavalla kappaleita ja saattamalla teoksen yleisön saataviin. Teos voidaan levittää yleisön saataviin kaupallisessa tai ei-kaupallisessa tarkoituksessa kokonaan tai osittain sekä käyttämällä mitä tahansa jakelu- ja levitystapaa.

Suomen valtiolla on oikeus luovuttaa tässä tarkoitetut oikeudet kolmannelle osapuolelle.

Tekijällä on oikeus sisällyttää teos osaksi työnäytekokoelmaansa, esimerkiksi valokuvaamalla teos tai käyttämällä teoksen luonnoksia, ja saattaa teos sen osana yleisön saataviin.

Tekijänoikeuslaissa tarkoitetut teoksen moraaliset oikeudet säilyvät tekijällä.

4. MUUT SOPIMUKSEEN LIITTYVÄT EHDOT

Tekijä vakuuttaa, että tekijällä on oikeus luovuttaa tämän Sopimuksen kohdan 3 mukaisesti oikeudet Teokseen, ja että Teos tai sen osa ei loukkaa kolmansien osapuolten immateriaalioikeuksia.

5. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet ratkaistaan ensisijaisesti neuvottelemalla. Jos sopimukseen ei päästä, sopijapuolet voivat saattaa riidan Helsingin kärjäoikeuden ratkaistavaksi.

6. SOPIMUKSEN ALLEKIRJOITTAMINEN

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle. Sopimus tulee voimaan, kun molemmat sopijapuolet ovat sen allekirjoittaneet.

paikka, pvm

paikka, pvm

Suomen valtio, edustajanaan
valtiovarainministeriö

Suomen valtio, edustajanaan
valtiovarainministeriö

Tekijä